

Welkom

De Schoolbrug

- Onderwijsopbouwwerk in Antwerpen
- Trajectbegeleiding op maat van scholen
- Hoofdthema: partnerschap tussen scholen en ouders
- Koppelthema's: taal- en leesbevordering, studiekeuze, alternatieven voor huiswerk, ...

de Boeken
karavaan

De Boekenkaravaan

Thema partnerschap school en ouders in talenontwikkeling kinderen

Focus op leesplezier

Traject met schoolteams

Visie, beleid en praktijk

Praktijk:

- Thematische oudergroepen
- Bibliotheekbezoeken met ouders
- Ondersteuning aan huis gezinnen grootste nood aan taal- en leesbevordering
- Ouders lezen voor op school volgens voorkeuren en mogelijkheden
- Ouders als rolmodel leesgedrag

De Boekenkaravaan

Home based en school based vormen van ouderbetrokkenheid

Doel: onderwijsondersteunende rol ouders in talenontwikkeling kinderen vergroten

Positief (voor-)leesklimaat thuis

= voorlezen of vertellen in de eigen moedertaal

= voorlezen of vertellen in het Nederlands

= boeken ontlenen en inkijken met kinderen

= fundels of luisterboeken afspelen

= interesse tonen als kind boek leest

= geschikte ruimte en tijd voorzien om te lezen

=...

Kangoeroe lezen

Piloottrajecten

Binnen A'REA 2020

- Lyceum Olympiade
- Pestallozi
- KA Hoboken
- Pius X

project inplannen, doelen bepalen en samenwerkingsschool zoeken

vlaggetjes basisschool aan klasleerkracht van de kinderen bezorgen en samen voorleesmomenten inplannen

afspraken met de bib over les 2

lesvoorbereiding lezen, boeken uitzoeken

materiaal uit toeltas voor les 1 verzamelen en vragenfiche boeken in de klas uitknippen

les 1

opvragen ingevulde vlaggetjes basisschool + matchmaking tussen jouw leerlingen en de kinderen

lesvoorbereiding lezen, boeken uitzoeken

materiaal uit toeltas voor les 2 verzamelen en vragenfiche boeken uit de bib uitknippen

les 2

draaiboek voorleesmoment personaliseren en praktische afspraken met klasleerkracht uit de basisschool

opvolging opdracht voor de leerlingen

voorleesmoment 1

voorleesmoment 2

In het kort

Basis: 4 lessen(2+2) + minstens 2 voorleesmomenten in basisschool

Extra: verdiepingsopdrachten of voortrajecten

Beelden vertellen

Inhoud toeltas

- Handleiding leerkracht secundair
- Handleiding leerkracht basisschool
- Stappenplan voorlezen voor leerlingen secundair onderwijs
- Zelfreflectiefiches voor leerlingen secundair onderwijs
- Invulvlaggetjes voor leerlingen secundair onderwijs
- Invulvlaggetjes voor leerlingen basisonderwijs

Doelgroep

Leerlingen derde graad secundair onderwijs

Ongeacht leesvaardigheid en mondigheid in het Nederlands

Ongeacht ervaring met kinderen

Ongeacht ervaring of positieve associatie met lezen/boeken

Ongeacht opleiding

Doelen

21 vakoverschrijdende eindtermen toepasbaar op dit project

- Communicatief vermogen
- Creativiteit
- Empathie
- Exploreren
- Verantwoordelijkheid

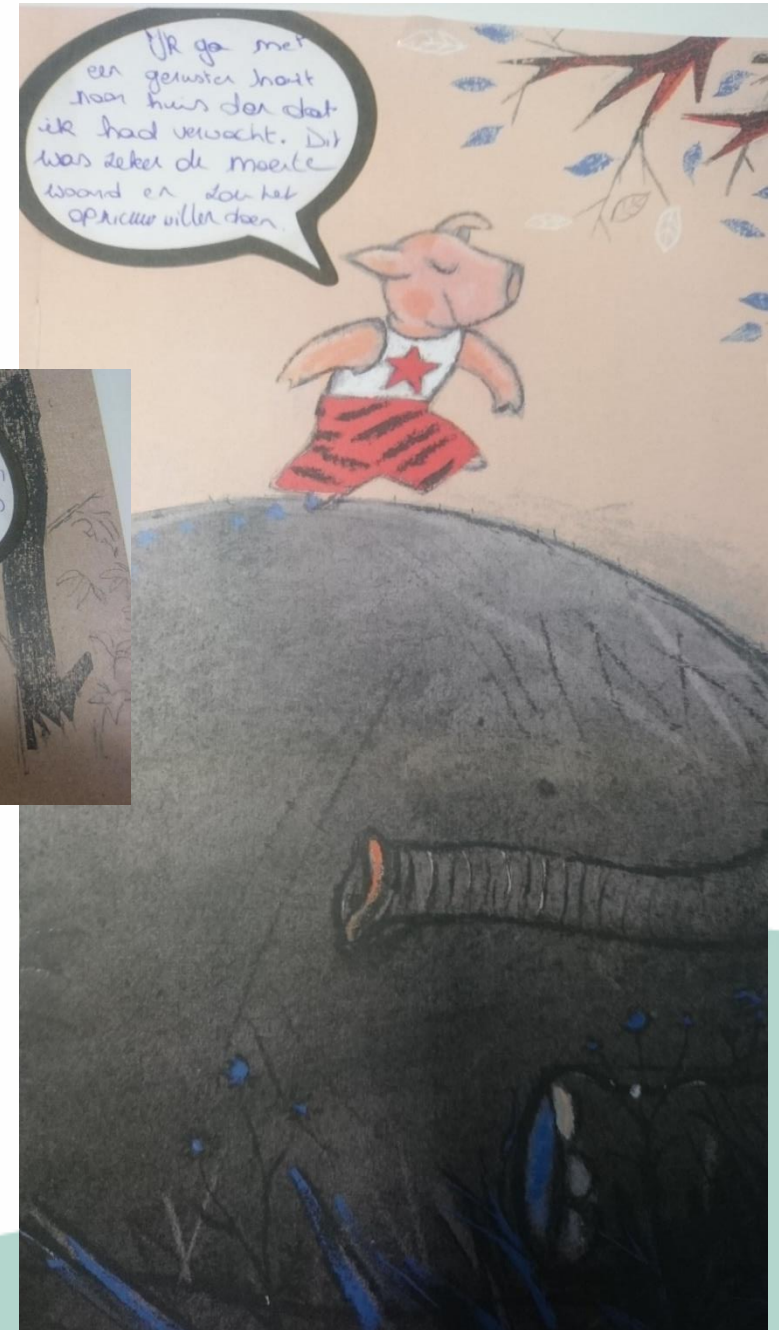
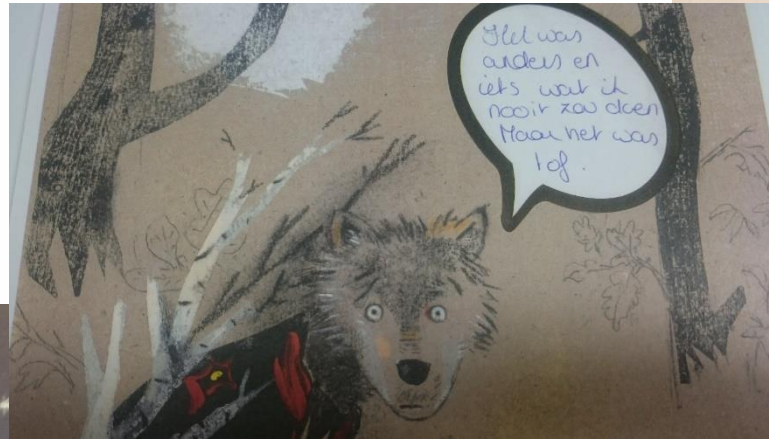
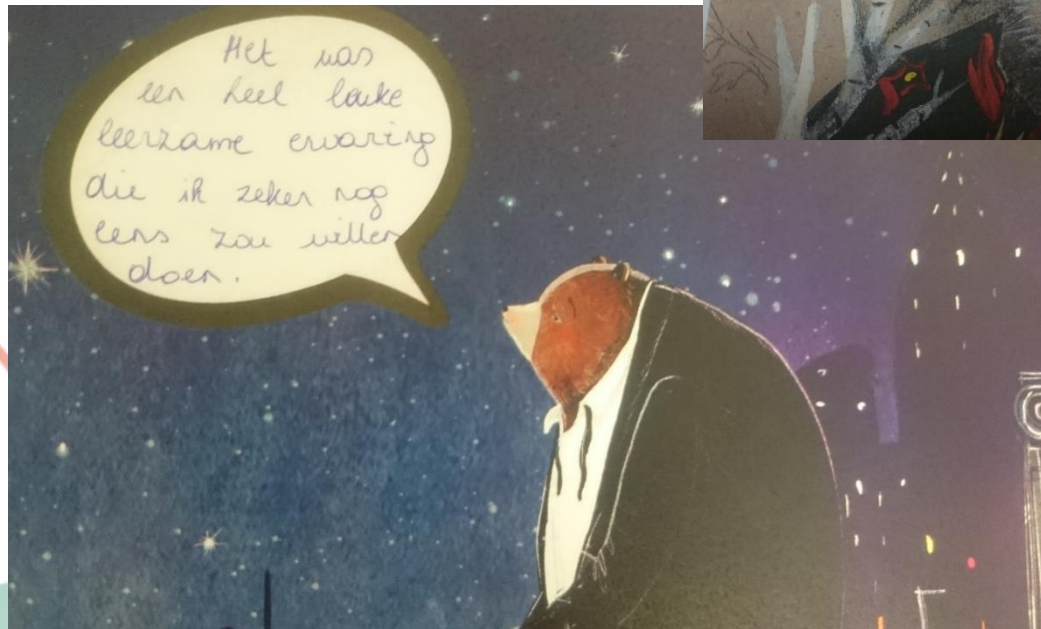

Doelen

Enkele voorbeelden uit diverse stromen en vakken.

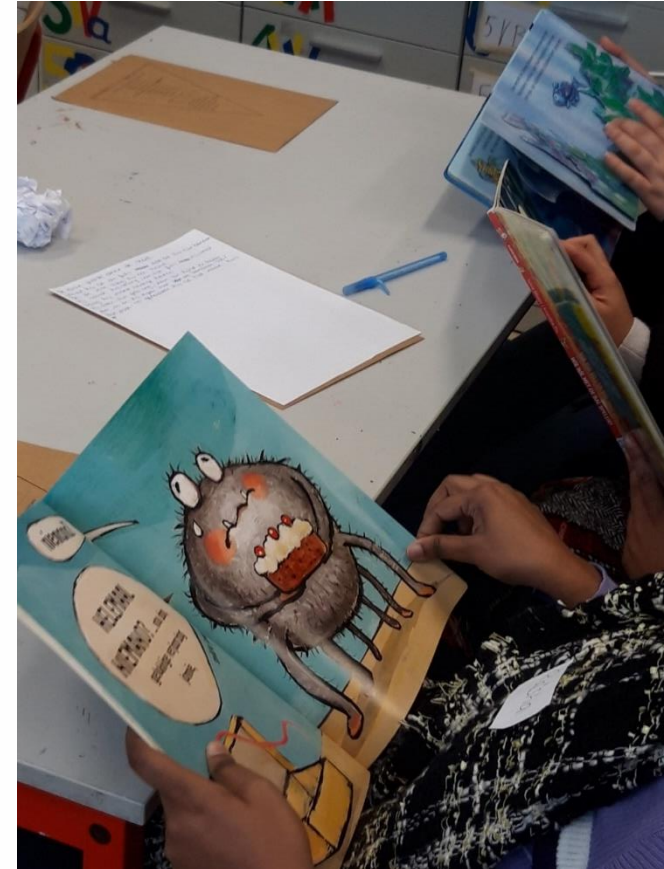
- De leerlingen kunnen op een beoordelend en structurerend niveau aan een onbekend publiek **instructies geven**, gevoelens in een gepast register uitdrukken en **activerende boodschappen formuleren**.
- Bij de reflectie en planning van hun spreektaken/gesprekstaken kunnen de leerlingen hun **eigen spreek- en gespreksdoel(en) bepalen**; - zich een beeld vormen van hun publiek en hun voorkennis inzetten.
- De leerlingen kunnen een **leesstrategie kiezen** naargelang van hun leesdoel en tekstsoort, en ze toepassen (oriënterend, zoekend, globaal en intensief).
- Bij het reflecteren op **verbale en non-verbale communicatie** tonen de leerlingen **interesse in en respect voor** de persoon van de ander, en voor de eigen en andermans cultuur.

Meerwaarde

De beste voedingsbodem

1. Visie op meertaligheid binnen talenbeleid op school
2. Beoordeling op motivatie en houding
3. Vakoverschrijdende krachtenbundeling en doelen

Kangoeroe lezen

Train de trainer

Tijdslijn

2 uren in de klas

2 uren (volledig/gedeeltelijk) in de bibliotheek

2 uren eerste voorleesmoment

2 uren tweede voorleesmoment

Optionele extra's: verdiepingsopdrachten en voortrajecten

project inplannen, doelen bepalen en samenwerkingsschool zoeken

vlaggetjes basisschool aan klasleerkracht van de kinderen bezorgen en samen voorleesmomenten inplannen

afspraken met de bib over les 2

lesvoorbereiding lezen, boeken uitzoeken

materiaal uit toeltas voor les 1 verzamelen en vragenfiche boeken in de klas uitknippen

les 1

opvragen ingevulde vlaggetjes basisschool + matchmaking tussen jouw leerlingen en de kinderen

lesvoorbereiding lezen, boeken uitzoeken

materiaal uit toeltas voor les 2 verzamelen en vragenfiche boeken uit de bib uitknippen

les 2

draaiboek voorleesmoment personaliseren en praktische afspraken met klasleerkracht uit de basisschool

opvolging opdracht voor de leerlingen

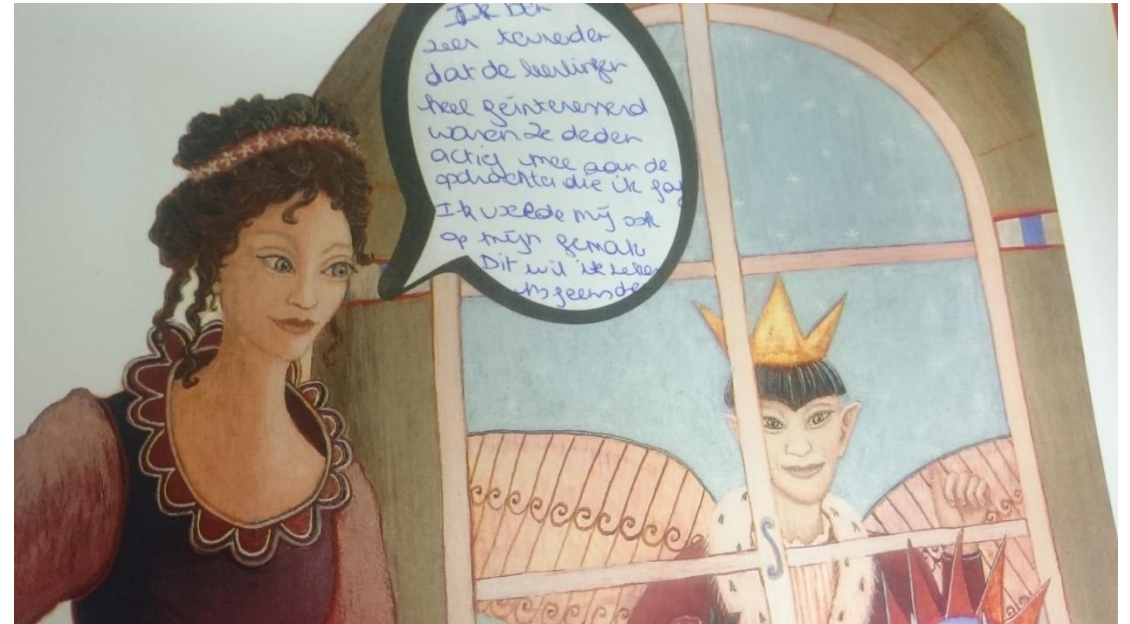
voorleesmoment 1

voorleesmoment 2

Succesrecept

1. Openheid naar meertaligheid leerlingen
2. Rijk boekenaanbod
3. Samenwerking lokale bibliotheek
4. Goede afspraken met samenwerkingschool

1. Openheid naar meertaligheid leerlingen

Waarom?

1. Voordeel verwerving nieuwe taal
2. Socio-emotionele voordelen
3. Economische voordelen

Zie inspiratiemuur met bronnen als Metrotaal, meertaligheid.be, onderwijscentrum Gent, e.a.

Meertaligheid in dit project

Optie 1

Kennismaking en hulp in een gedeelde taal

Optie 2

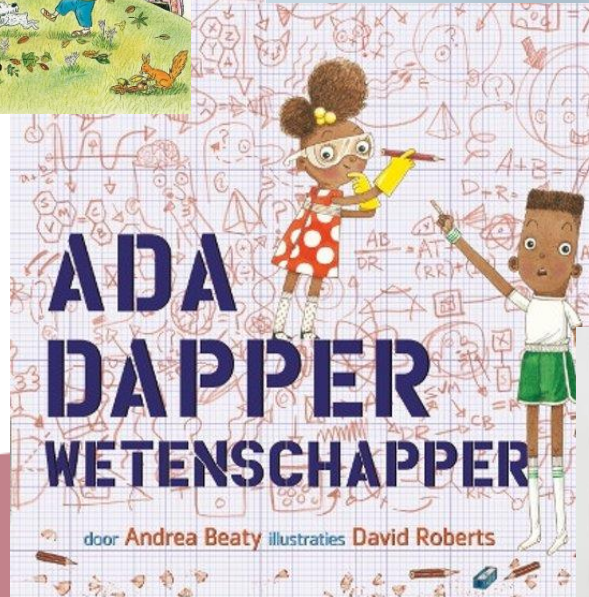
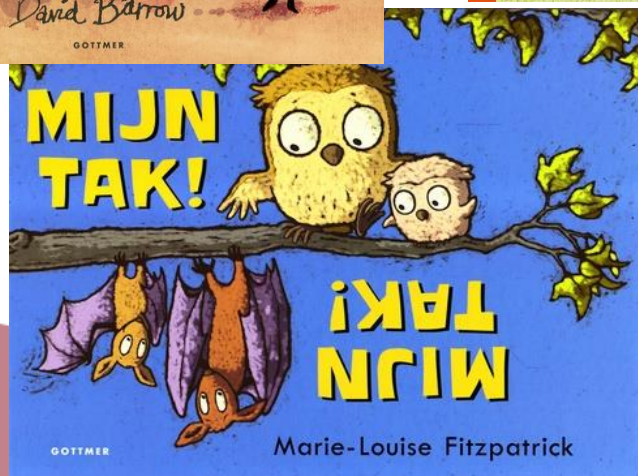
Duovoorlezen in de eigen moedertaal en het Nederlands

Optie 3

Voorlezen in de eigen moedertaal

2. Rijk boekenaanbod

3. Samenwerking lokale bibliotheek

Opfrissers

- Abonnement met A-kaart
- Vanaf 18 jaar betalend
- Speciale uitleenvoorwaarden
  - = meer boeken of langere periode
  - = gratis online aanvragen voor leerkrachten
- Prentenboeken ≠ lerenlezenboekjes
- Prentenboeken geordend volgens thema

4. Goede afspraken met samenwerkingschool

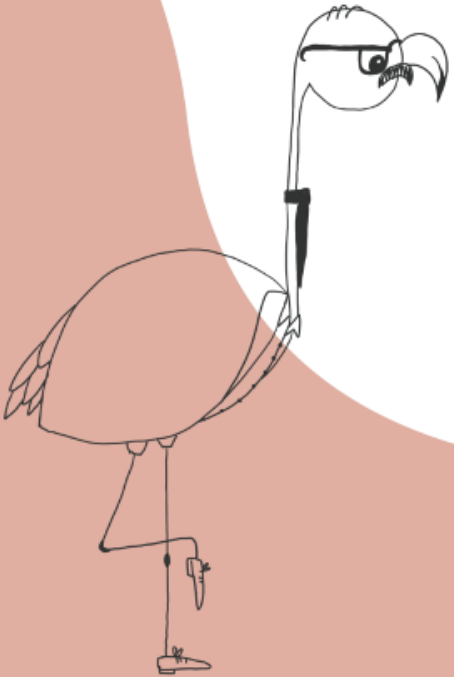
- data voorleesmomenten net na laatste les
- inlevering invulfiches voor les in de bibliotheek
- reservatie voldoende ruimte
- feedbackgesprek met zorgleerkracht
- uitlopers

Les 1

1. Ervaring, kinderherinneringen en associaties bij lezen en voorlezen
2. Klasafspraken veilige leeromgeving
3. Invulvlaggetjes interesses + prentenboek kiezen
4. Voorbeeld voorleesmoment
5. Verhaalstructuur achterhalen
6. Succesfactoren voorleesmoment benoemen
7. Binnen- en buitenkring toepassing succesfactoren op boek
8. Oefenmoment voorlezen + zelfreflectie

Naam: .....

Ik zou eens een verhaal willen voorlezen over:

- Dieren ☆☆☆☆
- Bloemen ☆☆☆☆
- Voertuigen ☆☆☆☆
- Ridders, prinses en prinsessen ☆☆☆☆
- Monsters ☆☆☆☆
- Zoeken ☆☆☆☆
- Tellen ☆☆☆☆
- Geluiden ☆☆☆☆
- Grapjes ☆☆☆☆

leeftijd: .....

Mijn hobby is .....

Mijn favoriete spel/sport is .....

Ik ga heel graag naar .....

Dit vind ik ook interessant .....

Dit is een vlaggetje voor de leerlingen van het secundair onderwijs.

Opdracht

Vul het vlaggetje in over je interesses.

Mijn leukste kinderherinnering aan verhalen, liedjes, boeken, voorlezen is

.....

Als kind las ik .....

Ik zou wel eens willen voorlezen aan .....

Mijn lievelingsboek is .....

Ik heb nog nooit een verhaal gelezen over .....

Voor mij is lezen .....

.....

.....

Opdracht

Kies een boek volgens jouw interesses.

Het voorbeeld geven

'Nee,' piept Kleine Uil,
'dat is mama niet.
Mama heeft GROTE OGEN.
Kijk: ZO!'

Mama
kwijt
CARRIE HAUGHTON

Verhaalstructuur

Begin

Midden

Einde

Voorstelling

Breuk

Zoektocht

Herstel

Wie?

Wat?

Waar?

Wanneer?

Probleem

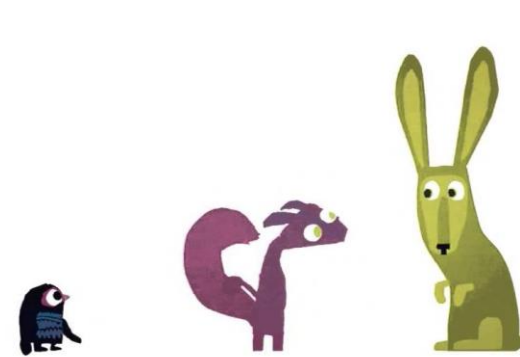
Wens

Pogingen tot herstel

met extra hulp of moeilijkheden

Oplossing of niet?

Vervulling of niet?

Opdracht

Benoem de succesfactoren van een voorleesmoment.

Stappenplan voorlezen

VOORBEREIDING

Beijk het vlaggetje van je voorleeskind. Ga langs in de bibliotheek en leen er minstens vier prentenboeken per kind. Kies een prentenboek, geen leesboek.

Houd rekening met je eigen boekenvoorkeur, de interesses van je voorleeskinderen en hun taalniveau.

Neem een foto of voorwerp mee om jezelf voor te stellen.

LEER HET VERHAAL KENNEN

Lees het boek zelf luidop en ontdek wat het tempo is, waar de spannende momenten liggen en welke vragen je tussendoor kan stellen. Ga na of er moeilijke woorden in het boek voorkomen. Bedenk opdrachten voor je voorleeskind.

Hoe ga je je stem gebruiken? Welke gebaren of geluiden kan je maken? Bedenk zoek- en telopdrachten en verschillende soorten vragen.

KENNISMAKING

Stel jezelf voor aan de hand van je voorwerp of de foto. Probeer te weten te komen wat de hobby's en dromen zijn van je voorleesvriendje.

Wat is zijn of haar lievelingspeler? Wat spelen ze het liefst op de speelplaats?

INTRO

Stel een vraag over de cover of het thema van het boek. Zoek aansluiting bij de leefwereld en ervaringen van het kind. Leg moeilijke woorden uit.

Waar zou het boek over gaan? Kennen ze dit? Hebben ze dit ook al eens meegemaakt? Hoe was dat?

VOORLEZEN

Toon meteen de prenten uit je boek. Lees expressief voor. Ontdek je eigen voorleesstijl. Stel vragen en laat ruimte voor je voorleeskind om te reageren. Lees rustig voor en geniet ervan.

NAGESPREK

Ga in gesprek over wat het kind van het boek vond. Geef een opdracht. Je kan de opdracht geven om personages uit te beelden, een dier of geluid na te bootsen of een beweging na te doen. Jullie kunnen ook een spelletje spelen bij het verhaal.

Wat vond het kind ervan? Heeft hij of zij alles goed begrepen of leg je best nog iets uit? Wie was zijn of haar favoriete personage?

NOU EEN KEER

Bewaar het meest succesvolle boek voor de volgende keer.

Werkvorm: binnen- en buitenkring

CATEGORIE DOEL/DOELP	Waarom zou een kind jouw boek leuk vinden?	Voor welk kind is jouw boek geschikt en waarom?	
CATEGORIE INTERACTIE	Welke vraag kan je stellen bij de voorkant van je boek? Welke vraag kan je stellen over de ervaring van je voorleeskind met het thema van het boek?	Welke vraag kan je stellen om het kind bij het thema van je boek te betrekken? Bij welke illustratie kan je voorleeskind een geluid maken?	
	Geef een zoekopdracht bij de derde pagina uit je boek. Geef een teopdracht bij de vierde pagina uit je boek.	Bedenk een vraag voor je voorleeskind bij de vierde pagina van je boek. Na welke pagina kan je het kind vragen of hij of zij weet hoe het afloopt?	
CATEGORIE HET BOEK	Wat is volgens jou de spannendste pagina uit het boek? Benoem één ding dat goed is en één ding dat minder goed is aan jouw boek. Hoe zou je het boek inhouden?	Wat zijn de twee moeilijkste woorden uit je boek? Hoe zou je deze uitleggen aan een kind? Zit er humor in je boek? Waar en waarom is het grappig voor kinderen? Hoe zou je een geluid maken?	
CATEGORIE EXPERIËNIE	Welke beweging zou je kunnen maken bij dit boek of een illustratie uit dit boek? Bij welke zin of pagina zou je fluiten of roepen bij je boek?	Bij welke pagina kan je een geluid maken?	

Opdracht

Bespreek de vraag tussen jouw boek met de persoon over jou.

Werkvorm: oefenmoment + zelfreflectie

REFLECTIEFICHE VAN _____

	OEFENMOMENT 1	OEFENMOMENT 2
Titel van het boek		
Ik geef het boek want	☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆
Ik geef mezelf want ik heb	☆☆☆☆☆ ☐ vragen gesteld ☐ spanning opgebouwd ☐ gebaren gebruikt ☐ mijn stem op verschillende manieren gebruikt ☐ emoties getoond op mijn gezicht ☐ voorleespubliek betrokken bij het onderwerp ☐ opdracht aan voorleespubliek gegeven	☆☆☆☆☆ ☐ vragen gesteld ☐ spanning opgebouwd ☐ gebaren gebruikt ☐ mijn stem op verschillende manieren gebruikt ☐ emoties getoond op mijn gezicht ☐ voorleespubliek betrokken bij het onderwerp ☐ opdracht aan voorleespubliek gegeven
De reacties van mijn publiek waren		
Dit probeer ik volgende keer		

Extra: voortrajecten les 1

Optie 1: Kennismakingsactiviteit kinderen

Optie 2: Observatie voorleesmoment in de klas

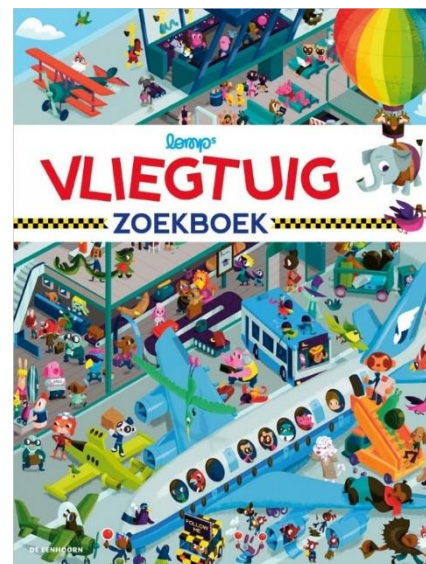

Extra: verdiepingsmogelijkheden les 1

Optie 1: Verhalen bedenken met verteldobbelstenen

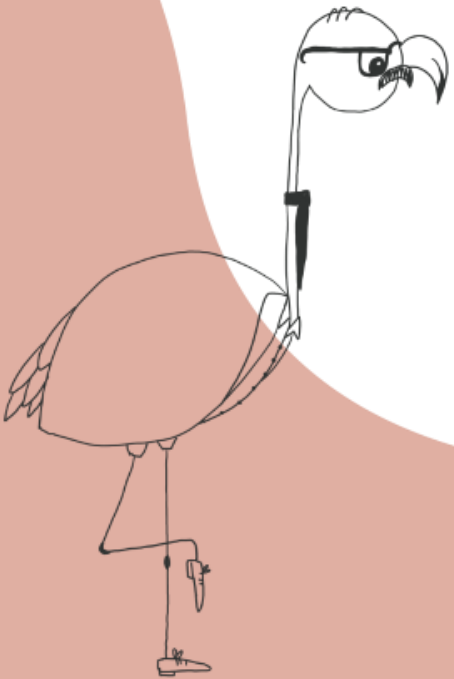

Optie 2: Stappenplan toegepast op zoekboeken

Les 2

1. Bureninterview boekensmaak
2. Moeilijkheidsgraad boeken + toepassing
3. **Soorten boeken + toepassing**
4. Identificatie met boeken + toepassing
5. **Match met taalniveau + toepassing**
6. Voorstelling werking bibliotheek en indeling jeugdbib
7. Zoekopdracht in de bib
8. Verhaalverwerkingsopdrachten bij een boek
9. **Oefenmoment voorlezen + zelfreflectie**

Hoe moeilijk is je boek?

Legende

Icoon 1: Je hebt amper of geen kennis van het Nederlands nodig om dit boek te begrijpen.

Icoon 2: Je moet al een beetje Nederlands kennen om dit boek te begrijpen.

Icoon 3: Je hebt al een basiskennis Nederlands nodig om dit boek te begrijpen. Het verhaal is kort. De woorden zijn nog gemakkelijk en de zinnen kort.

Icoon 4: Je hebt al best wat Nederlands nodig om dit boek te begrijpen. Af en toe zijn er moeilijke woorden, langere paragrafen of zinnen.

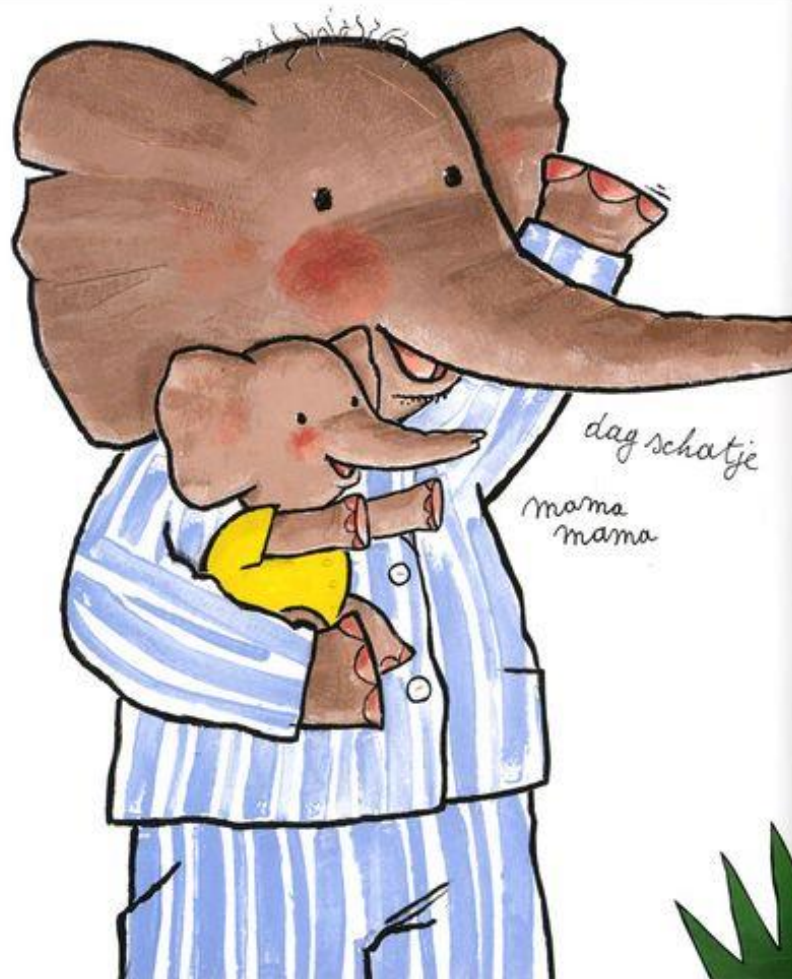
Icoon 5: Je moet al goed Nederlands kunnen om dit boek te begrijpen. Het boek telt veel pagina's en/of er is veel tekst per pagina. De woorden en de zinnen zijn moeilijk.

Uit Vrolijk van Mies van Hout

Als mama
even weg moet,
voor haar werk
of zo ...

Uit De Wiebelbillenboogie
van Guido Van Genechten

Dan pakt prinses Laila opeens een paar snoepjes van haar broer.
'Jij hebt er meer dan ik!' brult ze.
'Niet waar! Geef terug,' schreeuwt Mimosen.
Alle snoepjes vallen op de grond.

Misschien toch maar liever een broertje,
denkt prinses Arabella.

Uit Prinses Arabella van
Mylo Freeman

'ADA! ADA! ADA MARIE!

Ga naar je Denkstoel – we tellen tot DRIE!

'Genoeg!' zei haar moeder, en papa zei: 'Klaar!'

Haar moeder was moe en haar vader was gaar.

Ada vroeg: 'Waa-?'

Haar moeder zei: 'NEEF'

Ada zei: 'Hoe-?'

Haar vader zei: 'HÉ!

'De bloemkool (bedorven) Een stinkende kat!

Klaar met die vragen, want wij zijn het zalf!

Ze keek naar haar ouders. Haar hart ging toekoor.

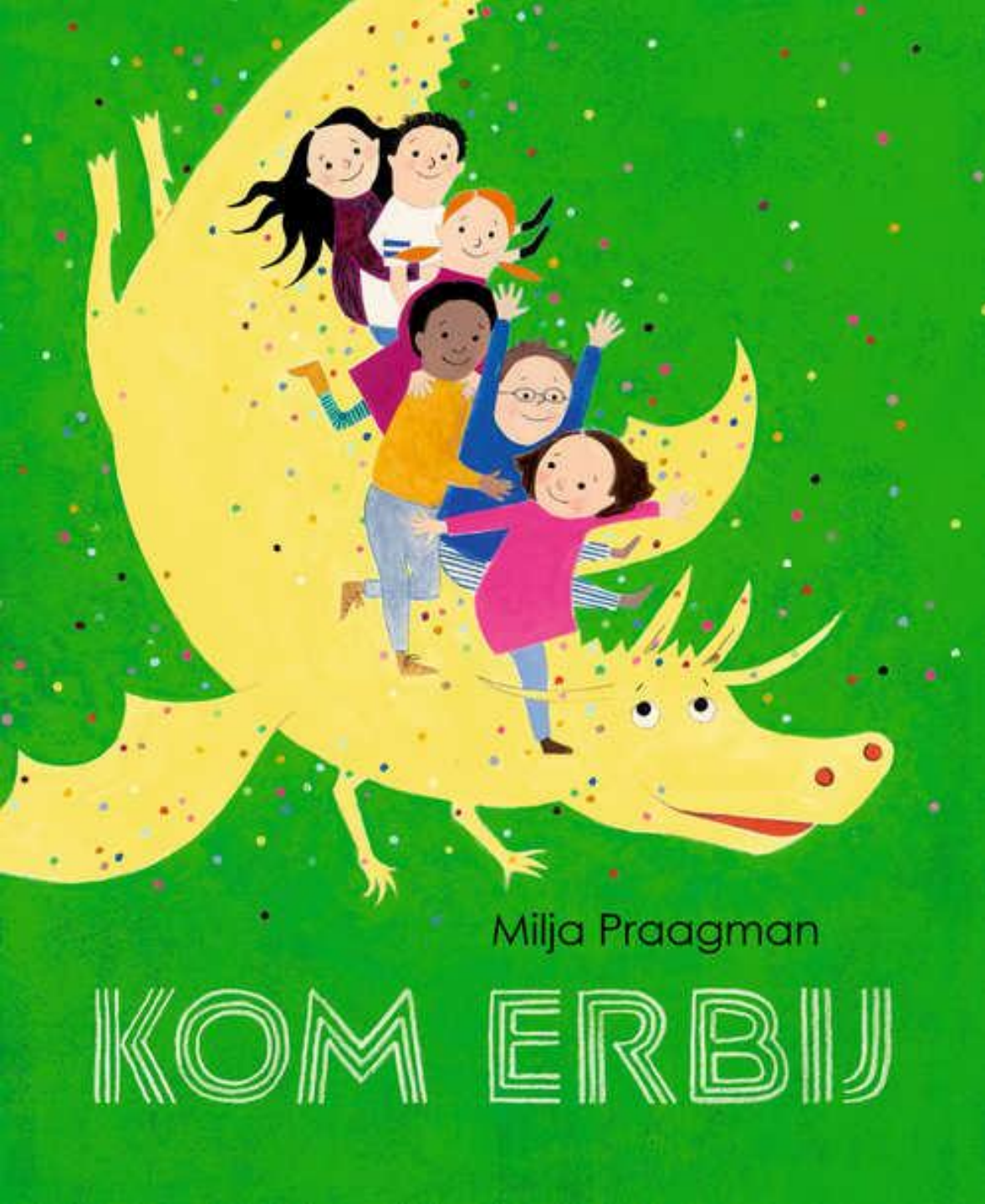
Ach, arme Ada. Ze wist het niet meer.

Uit Ada Dapper, wetenschapper
van Andrea Beaty

Uit Bedtijd voor rebelse meisjes van Elena Favilli

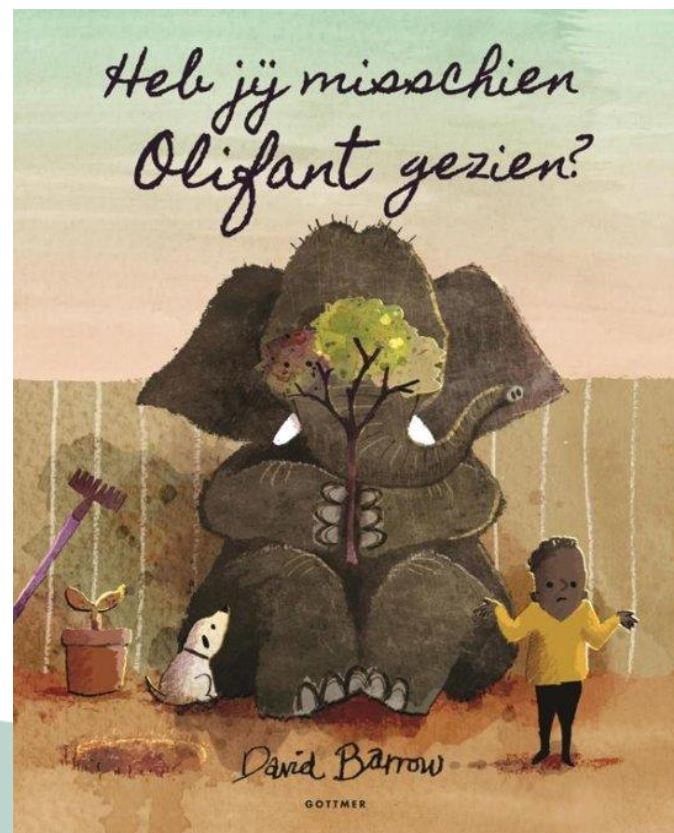

Opdracht

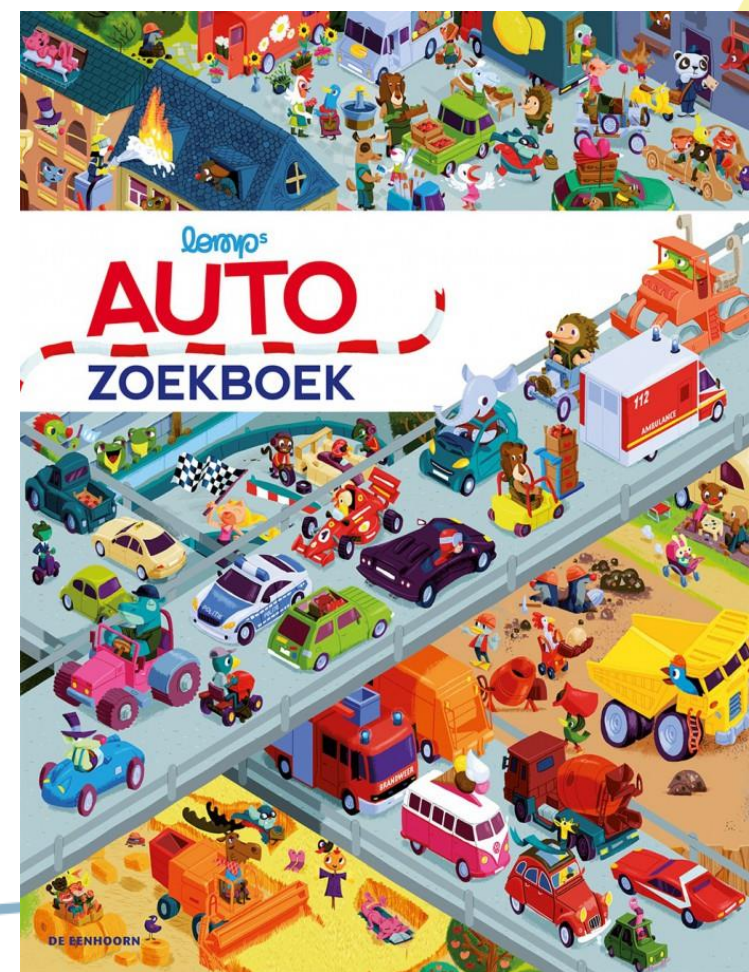
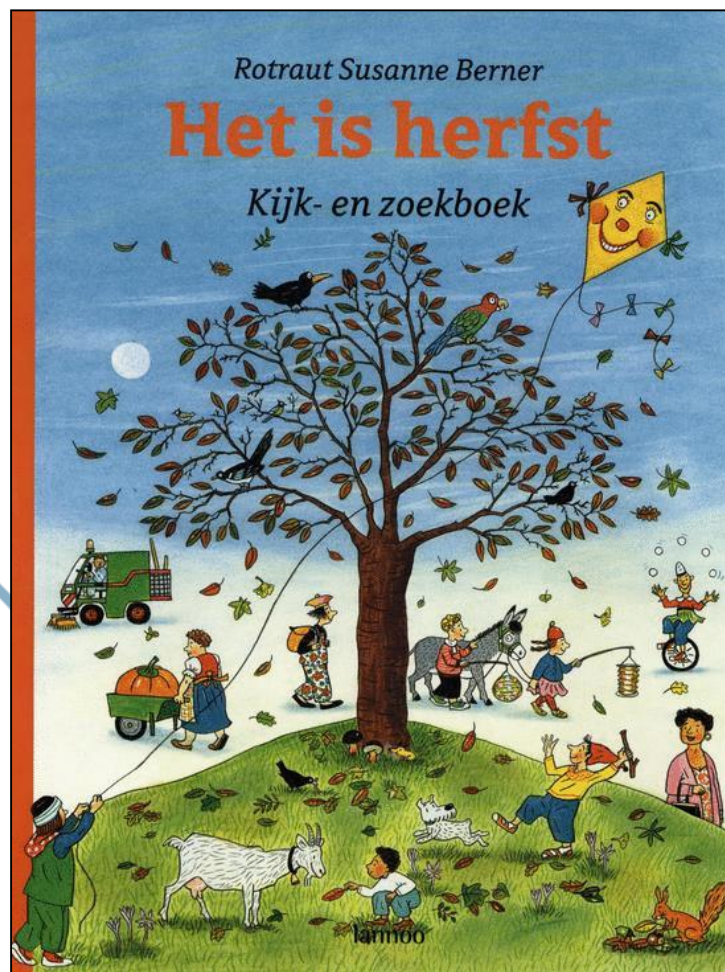
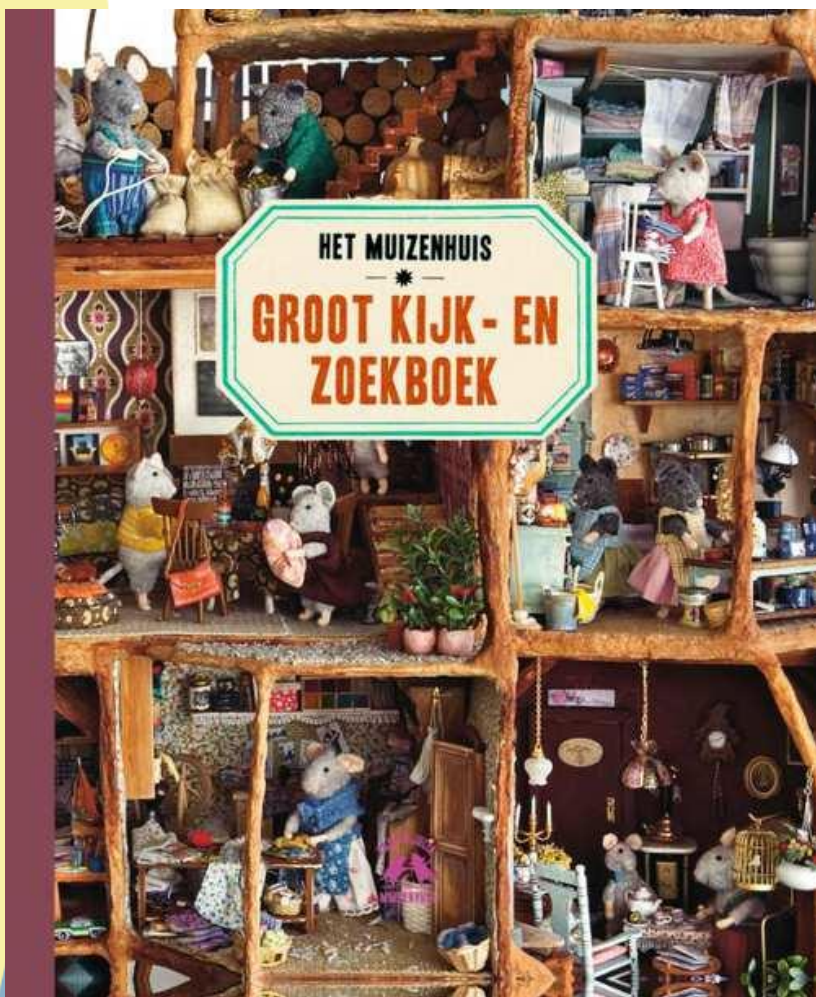
Bedenk bij welke moeilijkheidsgraad
jouw boek hoort.

Soorten kinderboeken

Prentenboek

Kijk- en zoekboeken

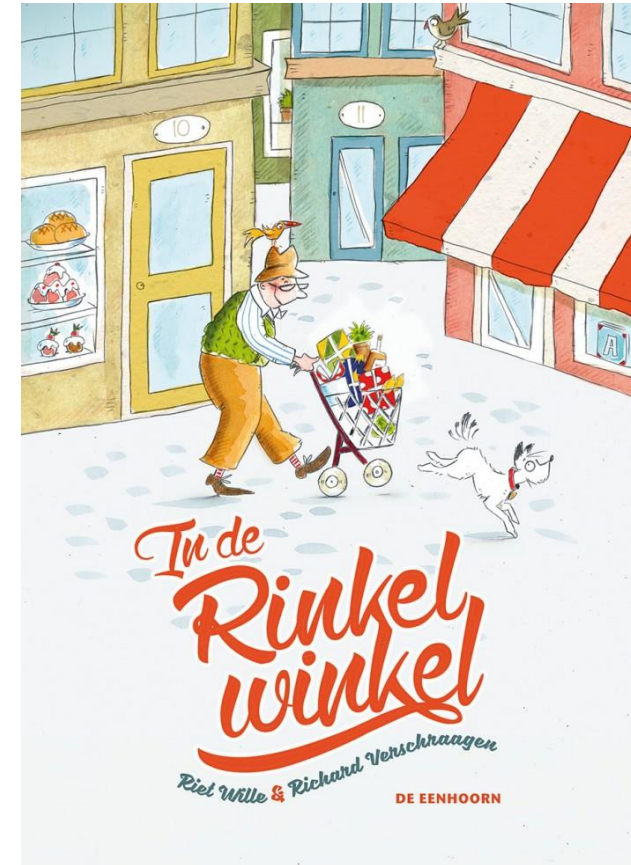

Boeken met versjes en rijm

Arm, arm koffieapparaat,
dat altijd in zichzelf praat ...
Op zijn gepruttel en op zijn gekuch
zegt niemand ooit iets
terug.

Iemand
met zijn mond open
tijdens het kauwen –
o, dat is zo vies om te horen.
Maar een hondje dat blij
op een bot ligt te knauwen –
o, dat is zo gezellig voor je oren.

Boeken met gaatjes, flapjes, draaiwieltjes en puzzelstukken

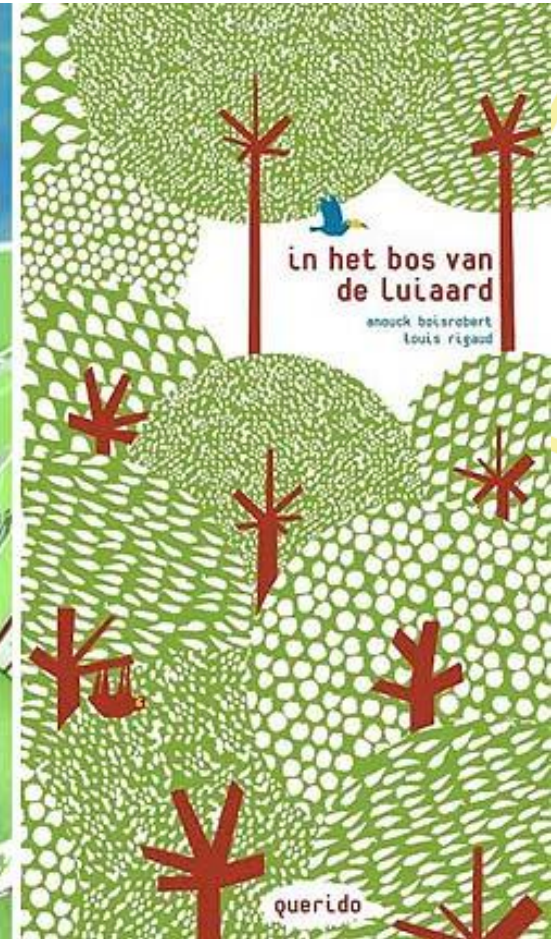
Uit *Bezig Beertje* gaat op reis van Benji Davies

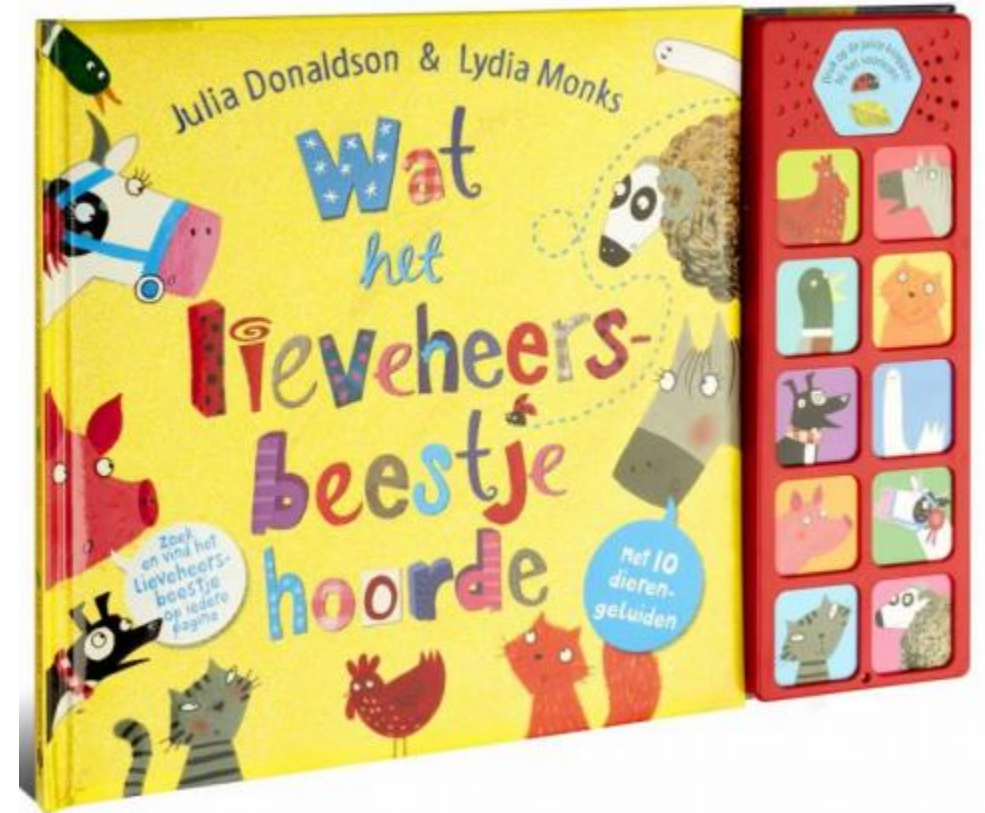
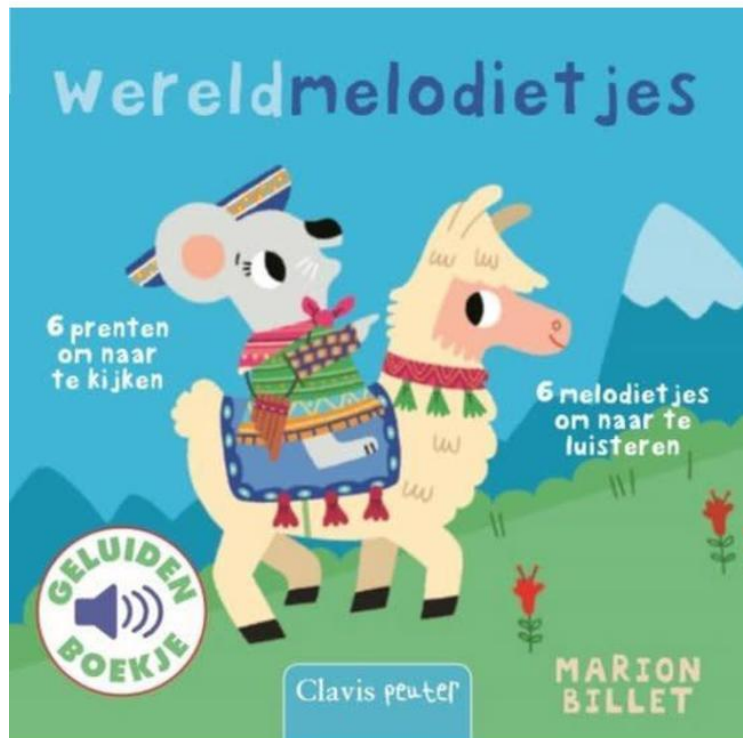
Uit *Mmmonsters!* van Tobias Krejtschi

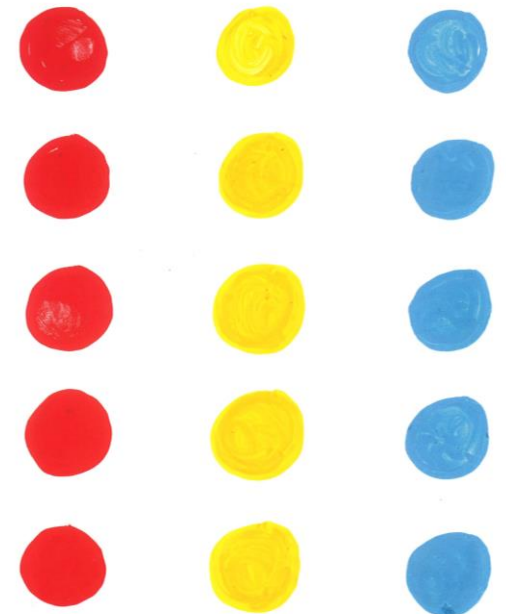
Boeken in bijzondere formaten of pop-up

Geluidenboeken

Boeken met opdrachten

PERFECT!
SCHUD NU EENS EEN BEETJE MET HET BOEK...

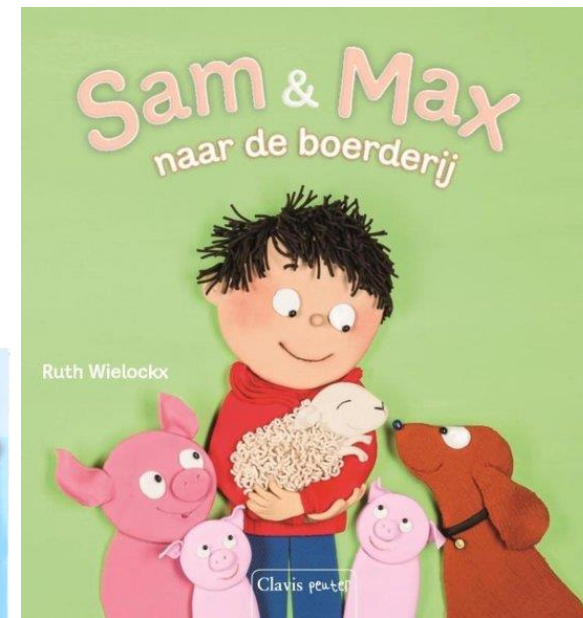

Opdracht

Wat voor soort boek is jouw boek?

Identificatie met boeken

Rachid (5 jaar, Somalische origine) houdt van dieren.

Leeftijd ≠ taalniveau

Samuel is 6 jaar waarvan 1 jaar in België.

Net op dat moment klopt iemand op de deur.
Gauw doet Vos open.
En weet je wie daar staat? Rob!
"Hoi!" lacht Rob. "Ik heb alles te koop!"
"Dat weten we al lang", zegt Vos.
Maar Haas zegt:
"Alles? Ook een reis naar ver weg en lang geleden?"
Ze steekt het boek over het Oude Egypte in de lucht.

Rob kijkt een poos naar het boek.
Hij denkt na.
Dan grijnst hij van oor tot oor.
"Komt voor de bakker!" lacht hij.
"Wacht even. Ik ben zo terug!"
En weg is hij.

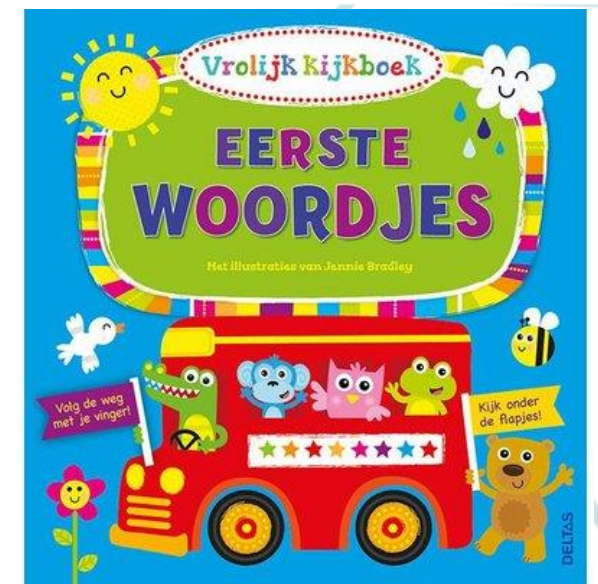
Vos pakt het boek en bladert erin.
Hij frons zijn wenkbrauwen.
"Wil je daar echt heen, Haas?" vraagt hij.
Haas knikt. Ze straalt helemaal.
Ze heeft er zo'n zin in!
"Dan ga ik mee", beslist Vos.
"Ik wil wel eens een mummie zien!"

Daar is Rob alweer.
Maar hij ziet er een beetje anders uit.
Op zijn kop heeft hij een rood hoedje met een witte lap.
Hij draagt een vest met zakken en vakken.
Die zitten allemaal propvol.

Uit Vos en Haas - Het land van de Nijl van Sylvia Vanden Heede

Sam is heel blij met zijn nieuwe vriend,
maar hij zegt er niets over aan mama en papa.

Uit Franky van Leo Timmers

Extra: voortrajecten les 2

Optie 1: Praktisch bibbezoek

Optie 2: Observatie voorleesmoment in de bib

Extra: verdiepingsopties les 2

Optie 1: Muzische activiteit bij boeken

Optie 2: Soorten vragen oefenen

Voorleesmomenten

DUUR	PROGRAMMA KLAS SECUNDAIR
30'	Aankomst op de basisschool. Voorbereiding op het voorleesmoment
5'	Matchmaking afroepen en verplaatsing naar voorleeshoekjes
15'	Voorleesronde 1
5'	Matchmaking afroepen en verplaatsing heen en terug
15'	Voorleesronde 2
5'	Reflectie aan de hand van zelfreflectiefiche
15'	Nabespreking met de klas- of zorgleerkracht van de kinderen over de ervaringen van je leerlingen

Extra: voortrajecten voorleesmoment

Optie 1: Voorstelling met groepsfilmpje

Optie 2: Boekenpresentatie

Extra: verdiepingsopties voorleesmoment

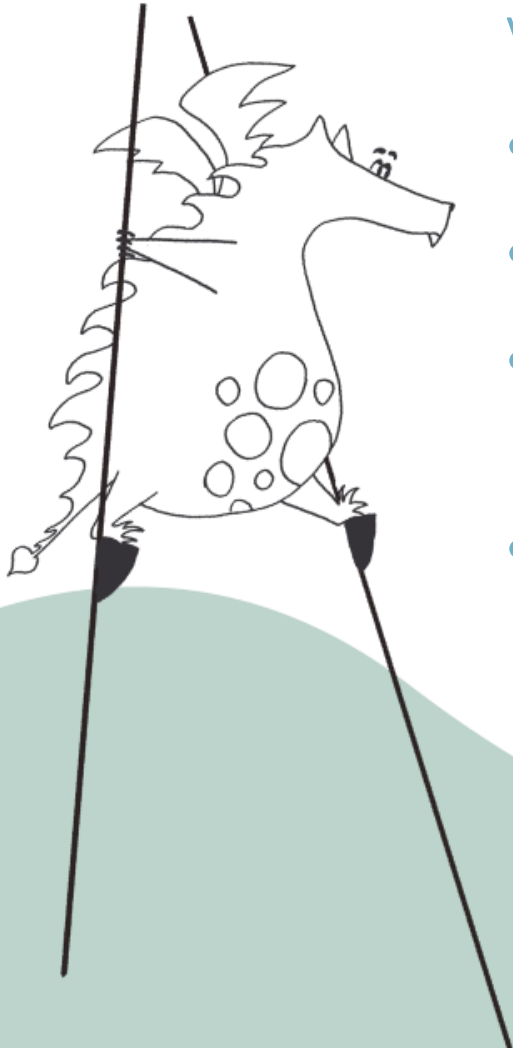
Optie 1: Voorleesverlenging op school

Optie 2: Bibambassadeurs

Uitsmijter

Valkuilen

- Boeken uit je kindertijd
- Wat je thuis nog had liggen
- Voorleesboeken zijn geen leesboeken
- De mooiste zijn niet altijd de beste

Vragen of opmerkingen?

